

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ
ХЕРСОНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ЗДОРОВ'Я ТА
СПОРТИВНОЇ МЕДИЦИНИ**

**ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ВАЛЕОЛОГІЇ,
ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА
РЕАБІЛІТАЦІЇ**

**Збірник наукових праць за матеріалами
VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції**

1-2 жовтня 2015 року

ХЕРСОН - 2015

УДК 796.035: 383.1

ББК 75.1: 74.200.54

Проблеми сучасної валеології, фізичної культури та реабілітації: Матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Херсон: Видавництво ПП Вишемирський В.С., 2015. – 238 с.

У збірнику представлені результати наукових досліджень в галузі валеології, фізичної реабілітації, фізіології людини та лікувальної і оздоровчої фізичної культури. Збірник адресований науковим співробітникам, викладачам вищих навчальних закладів, лікарям-санологам, інструкторам з лікувальної фізичної культури, фахівцям в області фізичної реабілітації та фізичної культури, аспірантам і студентам.

Матеріали статей надруковані за поданням авторів із збереженням змісту та стилю викладу. Редакційна колегія не несе відповідальність за достовірність і якість викладеного матеріалу.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Возний Сергій Степанович	відповідальний редактор, завідувач кафедри медико-біологічних основ фізичного виховання та спорту Херсонського державного університету, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент.
Ромаскевич Юрій Олексійович	заступник відповідального редактора, головний лікар Херсонського обласного центру здоров'я та спортивної медицини, доктор медичних наук, професор.
Кедровський Борис Григорович	декан факультету фізичного виховання та спорту Херсонського державного університету, кандидат технічних наук, професор.
Куц Олександр Сергійович	доктор педагогічних наук, професор Херсонського державного університету.
Смутьський Валерій Леонідович	доктор педагогічних наук, професор Херсонського державного університету.
Маляренко Ірина Валентинівна	завідувач кафедри теорії та методики фізичного виховання, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент Херсонського державного університету.
Голяка Сергій Кіндратович	відповідальний секретар, кандидат біологічних наук, доцент Херсонського державного університету.

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ НА ХЕРСОНЩИНІ

Грабовський Ю.А., Кільницький О.Ю., Зажерило Роман
Херсонський державний університет

Анотація. В статті розглядається деякі аспекти історії розвитку спортивного туризму на Херсонщині.

Ключові слова: спортивний туризм, оздоровчий спортивний туризм, розвиток.

Постановка проблеми. Сучасний стан спортивного туризму як соціального явища, обумовлені змінами суспільного життя протягом останніх десятиліть. Дослідження, проведенні різними вченими, стосується загальних питань історії розвитку туризму взагалі, але проблемі розвитку спортивного туризму у науковій літературі майже не приділяється увага.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Спортивний туризм у сучасному розумінні це "вид спорту, у якому змагання туристських спортивних походів та з видів спортивного туризму проводяться за встановленими Правилами та іншими документами, передбаченими Правилами" [2]. Це визначення наведено у "Правилах змагань зі спортивного туризму", розроблених Федерацією спортивного туризму і затверджених Міністерством України у справах сім'ї, молоді та спорту у 2008 р. Багато авторів використовують термін "самодіяльний", "спортивно-оздоровчий" або "оздоровчо-спортивний туризм". Зустрічається вираз "самодіяльний спортивно-оздоровчий туризм". Виникає необхідність визначитись з термінами та дослідити етапи та результативність спортивного туризму. На наш погляд найбільш вдалим тлумаченням термінів є формулювання, запропоновані С.П. Фокінім. Він вважає, що основою термінів є чотири основні функції спортивного та спортивно-оздоровчого туризму які нероздільно поєднані між собою і реалізуються у відповідних видах діяльності, а саме: спортивну, пізнавальну, рекреаційну (оздоровчу), вітальну діяльність. В залежності від цього: у спортивному туризмі за визначенням мети її діяльності головним є досягнення туристами високих спортивних результатів та виконання спортивних розрядів. За цими критеріями головними формами є спортивні туристські походи і змагання з техніки спортивного туризму. Спортивний похід – це подорож з використанням активних способів пересування туристів, з подоланням природних перешкод, за визначеним маршрутом, у визначений термін, на технічних засобах чи без них; з спортивною або інтегрованою метою, які проводяться силами і засобами самих учасників, або спеціалізованими організаціями з видів туризму, що входять в Перелік класифікованих спортивних маршрутів України [5]. Як правило спортивні походи в залежності від організаційних основ є самодіяльним.

В спортивно-оздоровчому туризмі за визначенням мети діяльності

головним є підтримка організму людини у здоровому фізичному стані, відновлення фізичних і духовних сил людини. За цими критеріями головними формами є ступеневі або некатегорійні походи та туристські табори [5]. Хоч для більшості людей навіть проходи першої категорії складності мають оздоровчий характер.

Мета дослідження - дослідити етапи та результативність спортивного туризму на Херсонщині.

Результати дослідження. Туристський рух в Україні обумовлений тим, що наша держава довгий час входила у склад Радянського Союзу. Розвиток туризму до Жовтневої революції не мав такого масового характеру, як у період Радянської влади, хоч певні події були знаковими.

Так, в кінці 19 століття, на зразок західних держав, в царській Росії з'являються спортивні клуби, в тому числі і туристського профілю. У 1890 році в м. Одеса відкрився "Кримський гірський клуб", в м. Ялта – "Гурток аматорів природи, гірського спорту і Кримських гір", в м. Хабаровську – Товариство "Приморський екскурсант". Першою російською туристською організацією було створення у 1895 році в Петербурзі "Товариство велосипедистів-туристів" (Російський туринг-клуб). Дата народження туринг-клубу – 15 квітня 1895 року – вважається датою створення російського організованого туризму. Через рік представництва Клубу були вже в 24 містах Росії. Пізніше ці клуби стали основою для створення Російського товариства туристів [1].

На початку двадцятого століття у західних областях сучасної України були створені організації Пласт, Сокіл, Луг, які використовували мандрівництво як засіб виховання своїх членів [4].

Великого розвитку туризм активними засобами пересування зазнав за часів радянської влади. Період з 1918 до 1935 р.р. характеризується становленням організаційної структури туризму. У цей час (1918-1919 рр.) було створено бюро шкільних екскурсійних послуг та екскурсійна секція при Наркомпросі РРФСР. Поновлена діяльність Російського товариства туристів (1923 р.), яке у 1929 р. реорганізовано у Товариство пролетарського туризму, а у 1930 р – товариство пролетарського туризму і екскурсій. Це товариство спрямовувало свою діяльність за двома основними напрямками: створення туристських баз з плановими маршрутами і організацію самодіяльних походів.

У січні 1927 року ЦК ВЛКСМ і редакція "Комсомольської правди" провели нараду щодо організації масового туризму. Було вирішено, що туризм повинен набути значного поширення, стати потужним засобом підвищення культурного і політичного рівня молоді, ознайомлення з історією і сучасним життям країни, сприяти залученню молоді до комсомолу. Підкреслювалося оздоровче значення походів, їх можливості для розвитку громадської самодіяльності [3]. З'являється термін "самодіяльний туризм".

Наступна реорганізація системи управління туризмом відбулася у 1936 р., коли Центральна виконавча влада Союзу РСР прийняла рішення про передання самодіяльного туризму у систему добровільних спортивних товариств, а туристські бази з плановими маршрутами до Центрального

туристсько-екскурсійного управління, створеного при Всесоюзній центральній раді професійних спілок.

Післявоєнні роки характеризуються відновленням самодіяльного спортивного туризму. У 1948 році відновила свою роботу Всесоюзна секція туризму. Всесоюзний комітет по фізкультурі і туризму розробив та затвердив спортивні нормативи з туризму, які були включені в Єдину всесоюзну класифікацію. Туристам стали присвоювати спортивні розряди і звання майстрів спорту СРСР з туризму, тобто, туризм визнавали як вид спорту. Але у 1962 році Постановою Президії ВЦРПС від 20 липня 1962 року були ліквідовані федерації та секції самодіяльного туризму при спортивних спілках (ДСО), при цьому все керівництво самодіяльним туризмом передавалося створеному при ВЦРПС Центральній раді по туризму. У містах та районах країни створюються міські та районні клуби туристів, які працюють під керівництвом відповідних рад з туризму.

Необхідно зауважити, що до середини 60-х років у країні були створені, склалися й розвивалися п'ять великих організаційних структур, які займаються туристсько-екскурсійною справою: «Інтурист» при Раді міністрів СРСР, «Супутник» - ЦК ВЛКСМ, Центральна рада по туризму та екскурсіях при ВЦРПС, Управління з туризму при Міністерстві оборони СРСР та шкільний туризм Міністерства освіти СРСР. Тільки останні три організації розвивали самодіяльний туризм. Було висунуто такі задачі самодіяльного туризму: оздоровлення; пізнання навколишнього середовища; спортивне удосконалення; виховання туристів.

З 1970 до 1990 р.р. постійно займалися самодіяльним туризмом близько 70 млн осіб, брали участь у походах понад 22 млн осіб, в екскурсіях – понад 30 млн осіб. За 40 років (1949-1989 рр.) самодіяльними туристами в країні було створено 1740 туристських клубів, 79 тис. секцій туризму. У туристських клубах країни працювало понад 5 тис. інструкторів-професіоналів [1].

До самодіяльного туризму відносять такі види активного туризму: пішохідний, гірський, лижний, водний, велосипедний, спело, авто- та мото туризм. Найбільш масовим вважається пішохідний туризм.

Розглянемо на прикладі діяльності Херсонської обласної станції юних туристів та Херсонського міського туристського клубу "Славута" розвиток пішохідного туризму у 1978-1991 рр. за даними реєстраційних журналів маршрутно-кваліфікаційних комісії ОблСЮТУР та туристського клубу.

З усіх видів туризму проводились некатегорійні та категорійні походи. Категорійні походи, в свою чергу, поділялися на п'ять категорій складності (доступними для школярів були перша, друга та третя к.с.) Некатегорійні походи та походи першої категорії складності, як правило, мають високий оздоровчий ефект і проводились саме з цією метою.

Як бачимо з таблиці 1 до 1980 року зі школярами було здійснено тільки по два походи на рік. У 1982 році починається підготовка інструкторів шкільного туризму на базі Херсонського державного педагогічного інституту у програмі якого було проведення походу I к.с., що спричинило збільшенню кількості походів.

Таблиця 1.

**Показники проведення категорійних пішохідних походів
дитячо-юнацькими групами з 1978 до 1991 р.р.**

Рік	Некатегор. походи		Категорійні (всього)		Походи I к.с.		Походи II к.с.		Походи III к.с.	
	кі-ть	уч-ки	кі-ть	уч-ки	кі-ть	уч-ки	кі-ть	уч-ки	кі-ть	уч-ки
1978	27	394	2	29	2	29				
1979	32	417	2	28	2	28				
1980	39	508	10	122	10	122				
1981	37	489	29	370	29	370				
1982	27	402	18	248	14	198	4	50		
1983	37	529	15	169	14	157	1	12		
1984	58	885	18	215	18	215				
1985	39	596	31	378	29	348	3	30		
1986	63	943	29	377	29	377				
1987	60	919	22	253	22	253				
1988	67	980	48	641	44	591	4	50		
1989	62	896	42	560	34	460	5	74	3	26
1990	72	1089	43	558	37	485	4	54	2	19
1991	66	911	71	896	61	770	9	110	1	16
Разом	686	9958	371	4844	345	4403	30	380	6	61

На рисунку 1 маємо динаміку кількості дітей, що брали участь у пішохідних походах з 1978 до 1991 рр. Як бачимо, спостерігається тенденція збільшення кількості дітей учасників оздоровчих форм туризму, так і участі у більш складних походах. Велике збільшення кількості дітей, що побували у некатегорійних походах у 1984 році пояснюється оголошенням Міністерством освіти СРСР акції, присвяченої до 40-річчя Перемоги "Місцями бойової слави".

Всього у спортивно-оздоровчих (некатегорійних) походах за 14 років взяли участь 9958 юних туристи, а в спортивних походах – 4844. В основному це за рахунок походів першої категорії складності, які проводились на території Херсонської області та Криму.

У той-же час міський клуб туристів, що проводив роботу з туристськими секціями і клубами підприємств, спрямовував свою діяльність на підвищення складності походів. Для цього при клубі була створена постійно діюча школа середньої туристської підготовки, а туристів, що досягли певних успіхів, направляли на Всеукраїнський чи Всесоюзний семінар вищої туристської або інструкторської підготовки. У міському клубі туристів більш масовою була секція гірського туризму і більшість людей брали участь саме у гірських походах. Нажаль не збереглася данні щодо проведення некатегорійних походів.

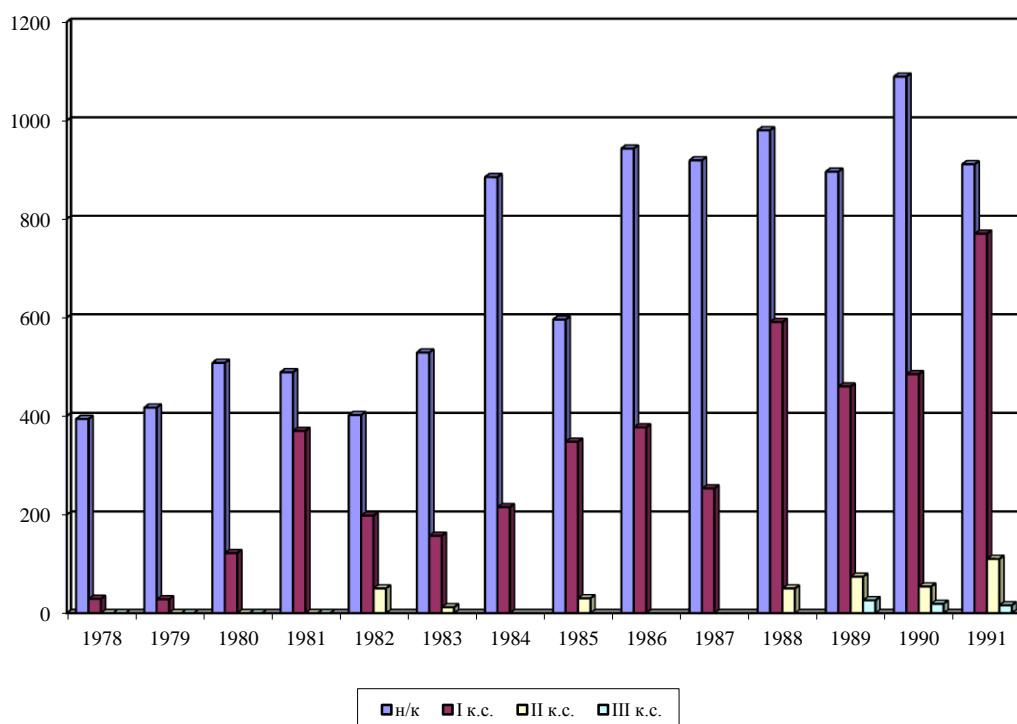

Рис. 1 Динаміка кількості дітей, що брали участь у пішохідних походах з 1978 до 1991 рр.

Як видно з таблиці 2 кількість пішохідних походів різної складності непропорційне протягом зазначеного періоду. Це пояснюється можливостями різних секцій на підприємствах, співпаданням часу відпусток у туристів, наявністю відповідного рівня підготовки керівника і групи.

Таблиця 2

Показники проведення категорійних пішохідних походів дорослими туристами з 1978 до 1991 рр.

Рік	Категорійні (всього)		Походи I к.с.		Походи II к.с.		Походи III к.с.		Походи IV к.с.		Походи V к.с.	
	кі-ть	уч-ки	кі-ть	уч-ки	кі-ть	уч-ки	кі-ть	уч-ки	кі-ть	уч-ки	кі-ть	уч-ки
1978	10	124	10	124								
1979	9	78	7	62	1	8			1	8		
1980	22	202	7	82	11	96	2	11	2	13		
1981	9	103	6	71	2	20	1	12				
1982	13	135	7	71	4	47	1	9			1	8
1983	17	170	10	113	4	38	3	22				
1984	22	157	17	119	3	24	1	6	1	8		
1985	17	189	9	102	7	78	1	9				
1986	10	82	3	18	1	14	3	23	2	19	1	8
1987	9	83	1	13	6	52	1	11	1	7		
1988	17	180	7	82	5	58	3	24	1	8	1	8
1989	11	125	2	22	7	74	2	22	1	7		
1990	18	184	7	72	6	61	3	28	1	9	2	14
1991	5	52					2	19	3	33		
Разом:	184	1864	93	951	57	570	23	196	13	112	5	38

Все це відобразилось на кількості учасників категорійних походів. Якщо за вказаний період близько п'яти тисяч дітей взяли участь у категорійних походах, всього біль двох тисяч дорослих.

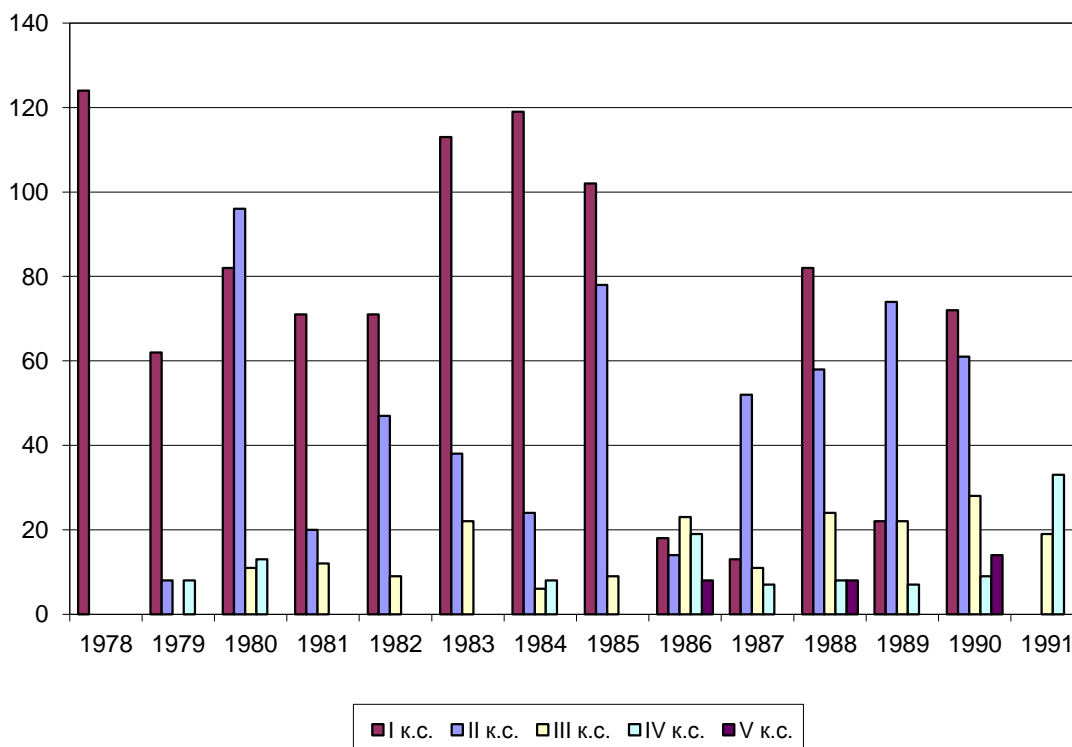

Рис. 2. Динаміка кількості дорослих туристів, що брали участь у пішохідних походах з 1978 до 1991 рр.

Розпад СРСР привів до краху налагодженої нормативно-правової системи міжнародного та внутрішнього туризму. У 1992 р. ЦСТЕ ВЦРПС було реорганізовано у ВАТ «ЦСТЕ-Інтур - Центральна рада з туризму та екскурсій». Ситуація складалася не на користь цивілізованого розвитку туризму в країні. Туристське простір тимчасово залишалось без контролю. Припинилось існування міських, районних туристських клубів, які були основою розвитку самодіяльного туризму. До того ж негативно вплинув економічний занепад у державі. Туризм у системі освіти продовжував існувати, але з меншим обсягом юних туристів (Табл. 3.).

Найбільш складні економічні умови були у 1996-1997 роках, що і позначилось на кількості учасників походів. Також спостерігається великий спад з 2003 до 2007 років: два перші роки співпадають з останніми роками президентства Л. Кучми, що викликало у громадян України певне невдоволення. У 2005 та 2007 роках спостерігається збільшення кількості учасників походів I – III к.с., а кількість учасників некатегорійних походів зменшилась.

Починаючи з 2010 року спостерігається стабільний спад кількості учасників всіх походів. Це також пояснюється політичною ситуацією в державі – обрання на пост Президента України В. Януковича.

В цілому можна стверджувати, що нажаль спостерігається тенденція

зменшення кількості туристських походів та їх учасників за часів незалежної України серед учнівської та студентської молоді.

У вересні 2000 року було створено Федерацію спортивного туризму України, що безумовно позитивно вплинуло на відновлення спортивного туризму в державі. Але більше уваги стало приділятися організації та проведенню змагань, а не проведенню походів, хоча пізнавальний, оздоровчий та виховний ефект від походів значно більший ніж від змагань.

На сьогодні здійснення походів високих категорій складності (починаючи з IV к.с. для пішохідного туризму) можливий тільки у різних районах Росії, доїхати до яких коштує великих грошей. У Херсоні не відновилася робота міського клубу туристів і походи дорослих туристів носять епізодичний характер.

Таблиця 3.

**Показники проведення категорійних пішохідних походів
юними туристами з 1992 до 2015 р.р.**

Рік	Некатегор. походи		Категорійні (всього)		Походи I к.с.		Походи II к.с.		Походи III к.с.	
	кі-ть	уч-ки	кі-ть	уч-ки	кі-ть	уч-ки	кі-ть	уч-ки	кі-ть	уч-ки
1992	43	657	40	491	34	397	5	57	1	12
1993	39	559	45	551	43	525	2	24		
1994	41	547	12	143	12	143				
1995	49	701	17	194	13	147	4	47		
1996	40	499	8	91	8	91				
1997	35	445	22	257	20	240	2	17		
1998	38	483	8	99	7	87	1	12		
1999	48	622	14	134	13	122	1	12		
2000	41	562	13	150	12	142	1	8		
2001	41	526	14	174	14	174				
2002	39	477	8	90	7	82	1	8		
2003	27	329	17	165	13	128	4	37		
2004	30	328	10	104	9	95	1	9		
2005	24	311	9	95	8	83	1	12		
2006	22	310	12	124	10	103	2	21		
2007	23	263	18	174	14	143	3	22	1	9
2008	35	397	22	230	19	197	2	24	1	9
2009	41	487	10	99	8	77	2	22		
2010	35	398	13	117	11	94	2	23		
2011	29	363	13	131	11	113	2	18		
2012	30	349	8	92	8	92				
2013	38	416	8	87	8	87				
2014	16	192	1	15	1	15				
2015			3	38	3	28		10		
Разом	804	10221	345	3845	306	3405	36	383	3	30

Динаміка кількості дітей, що брали участь у походах різної складності показана на рис. 3.

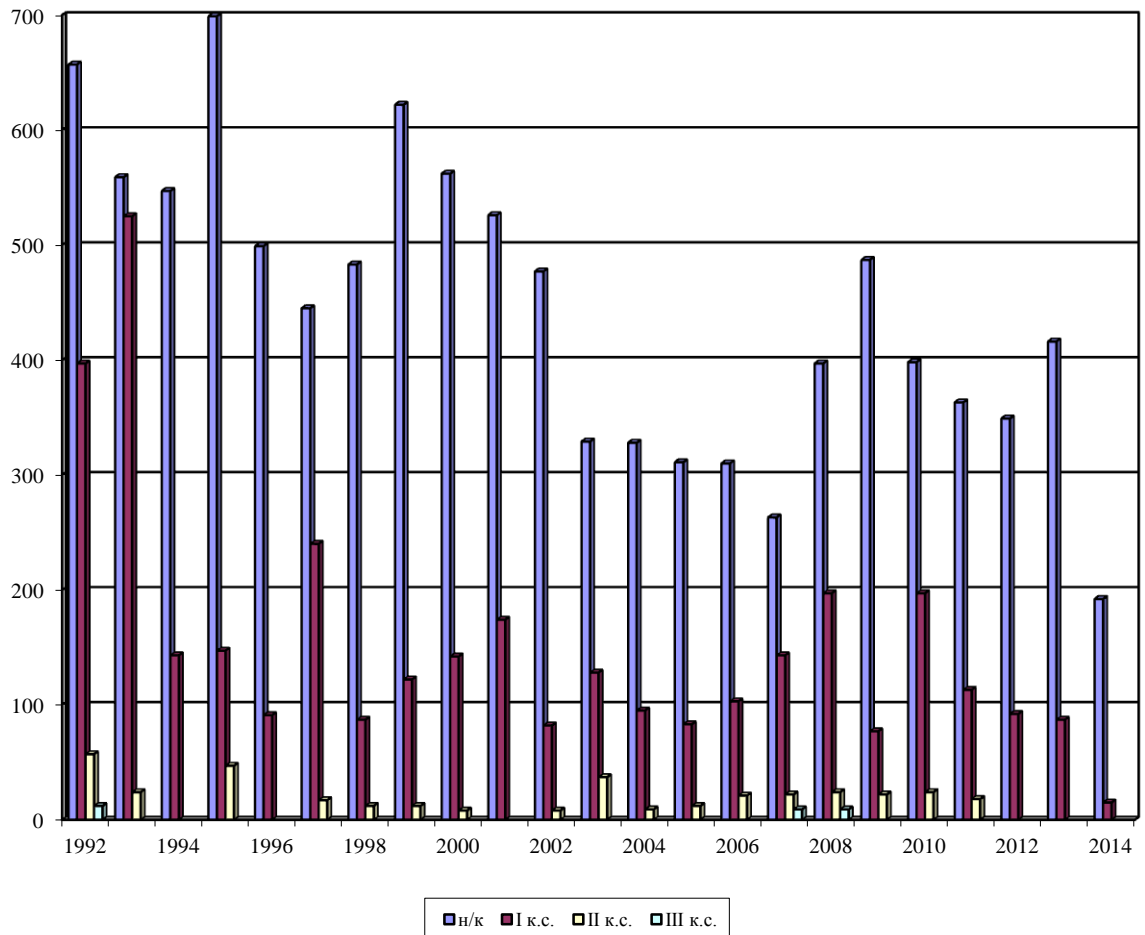

Рис. 3 Кількість дітей, що брали участь у пішохідних походах з 1992 до 2014 рр.

Висновки та перспективи подальших досліджень.

На основі проведеного дослідження можна зробити висновки:

- 1) можна виділити такі етапи розвитку спортивно-оздоровчого туризму:
 - етап зародження (кінець XIX століття – 1921р.);
 - етап становлення організаційних основ (1922-1939 рр.);
 - етап післявоєнного відновлення самодіяльного туризму (1945-1962 рр.);
 - етап інтенсивного розвитку самодіяльного туризму (1963-1990 рр.);
 - етап розвитку спортивно-оздоровчого туризму в незалежній Україні.
- 2) розвиток самодіяльного туризму за часів СРСР став основою для розвитку спортивно-оздоровчого туризму в Україні;
- 3) на розвиток спортивно-оздоровчого туризму впливають економічні, соціальні та політичні фактори розвитку суспільства.

Перспективою подальших досліджень є вивчення та аналіз розвитку інших видів спортивного туризму як у Херсоні, так і в Україні в цілому.

Література

1. Кушнарєва І.Ю. Історія туризму [Електронний ресурс] /І.Ю.Кушнарєва, А.Д. Лещенко. – Режим доступа: http://abc.vvsu.ru/Books/up_istor_tur_v_primor/page0001.asp
2. Спортивний туризм: правила змагань. – К.: Федерація

спортивного туризму України, 2008. – 137 с.

3. Усыскін Г. Очерки истории российского туризма [Электронный ресурс] /Г. Усыскін. - СПб.: Герда, 2000. - 224 с. Режим доступа: http://tourlib.net/books_history/usyskin08.htm

4. Федорченко В.К. Історія туризму в Україні /В.К. Федорченко, Т.А. Дьорова. - К.: Вища школа, 2002. - 195 с.

5. Фокін С.П. Спортивний і спортивно-оздоровчий туризм: питання термінологічного апарату /С.П.Фокін //Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: наукова монографія //Ред. С.С. Єрмаков. - Харків: ХДАДМ (ХХП), 2006. – № 8. – С. 88-90.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПСИХОМОТОРНИХ ПОКАЗНИКІВ В СПОРТИВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Грецький Ігор

Херсонський державний університет

Анотація. Статтю присвячено проблемі впливу спортивної спеціалізації на психомоторні показники спортсменів. В статті розкритий вплив спортивної діяльності на типологічні особливості нервової системи, резервні можливості мозку, фізіологічні та моторні якості та ін.

Ключові слова: спорт, психомоторика, вправи, тренування, темперамент, фізичні якості.

Постановка проблеми. Психомоторні показники, рівень і специфічність їхнього розвитку можуть служити необхідною інформаційною основою для прогнозування спортивних здатностей у представників різних видів спорту й резервним показником потенціалів ефективності й надійності техніко-тактичних дій спортсмена [2].

До теперішнього часу в психології спорту накопичений емпіричний матеріал, що відбиває деякі аспекти проблематики психомоторики спортсмена. Лінію поглибленого психологічного аналізу вивчали такі психологи, як А.Н. Леонтьєв, А.В.Запорожець, К.К. Платонов, А.Ц. Пуні й ін., однак кількість узагальнюючих робіт, у яких би відображалась багатогранність психомоторики в діяльності спортсмена, не значна. З огляду на це, наше дослідження є актуальним і спрямоване на удосконалення системи спортивної підготовки спортсменів.

Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні впливу спортивної спеціалізації на психомоторні показники спортсменів.

Методи дослідження - аналіз науково-методичної та спеціальної літератури.

Результати дослідження. Спортивна спеціалізація являє собою обрання певного виду фізичної діяльності з обмеженням, як правило, набором рухових